

STRESZCZENIE PLANU URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA WAŁBRZYCH na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r.

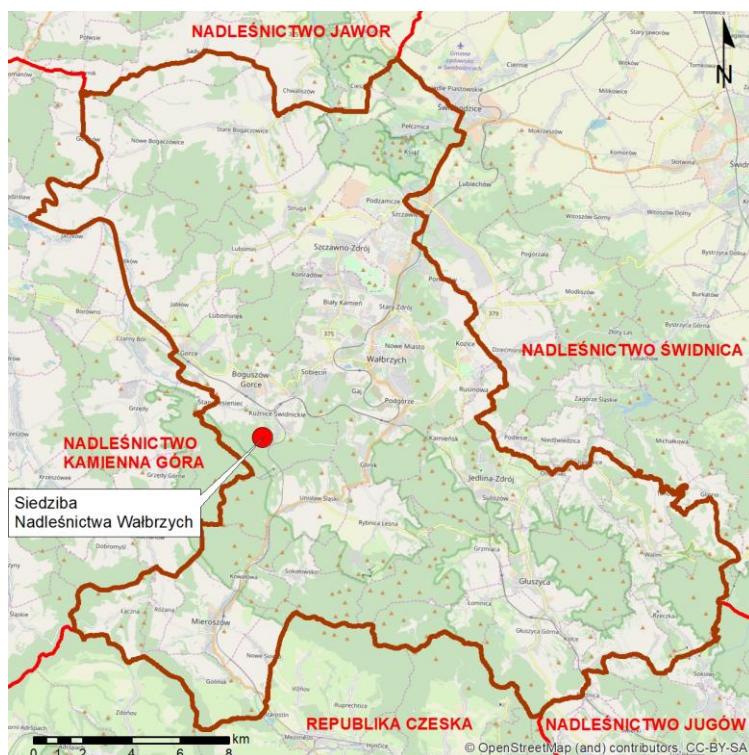
1. CELE GOSPODAROWANIA.

W Nadleśnictwie Wałbrzych najważniejszymi celami gospodarki leśnej w najbliższych okresach gospodarczych będą:

- 1) przeciwdziałanie zjawisku nadmiernej akumulacji surowca drzewnego na pniu w drzewostanach rębnych i przeszłorębnych,
- 2) obniżenie przeciętnego wieku drzewostanów nadleśnictwa,
- 3) poprawa powierzchniowej struktury klas wieku drzewostanów i zbliżenie jej do pożądanego układu klas wieku lasu normalnego,
- 4) utrzymanie lub poprawienie stanu stabilności, zdrowotności, zgodności z siedliskiem i jakości drzewostanów,
- 5) ochrona cennych elementów środowiska przyrodniczego występujących na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW NADLEŚNICTWA.

2.1. Położenie, powierzchnia:

Ryc. 1.

Nadleśnictwo Wałbrzych wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu. Jest nadleśnictwem dwu obrębowym, składa się z obrębów Wałbrzych i Głuszyca.

Graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi Lasów Państwowych:

- od północy z Nadleśnictwem Jawor;
- od wschodu z Nadleśnictwem Świdnica;
- od południa z Nadleśnictwem Jugów oraz Republiką Czeską;
- od zachodu z Nadleśnictwem Kamienna Góra.

Tab. 1. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa Wałbrzych, wg stanu na 1.01.2019 r.:

L.p.	Cecha	Obręb		Nadleśnictwo	
		Wałbrzych	Głuszyca		
		Powierzchnia* - ha			%
1	2	3	4	5	6
1	Powierzchnia ogółem	7589,49	8282,04	15871,53	100,00%
2	Grunty leśne	7393,46	8002,58	15396,04	97,00%
3	Grunty zalesione	7189,22	7757,73	14946,95	94,17%
4	Grunty niezalesione	26,36	34,06	60,42	0,38%
5	Grunty zw. z gosp. leśną	177,88	210,79	388,67	2,45%
6	Grunty nie zaliczone do lasów	196,03	279,46	475,49	3,00%
7	- w tym grunty do zalesienia	1,3	-	1,3	0,01%

* bez gruntów stanowiących współwłasności. skarbu państwa i osób fizycznych: 1,0782 ha.

2.2. RYS HISTORYCZNY.

Nadleśnictwo Wałbrzych w obecnym kształcie istnieje od 1 stycznia 1973 roku. Od czasu powstania w 1945 r. Nadleśnictw Wałbrzych i Głuszyca, oraz później Nadleśnictwa Wałbrzych z obrębami Wałbrzych i Głuszyca sporządzane były następujące plany urządzeniowe:

- ewidencja drzewostanów w 1946 r. dla obu nadleśnictw,
- prowizoryczne urządzenie 01.01.1953 – 31.12.1962 dla obu nadleśnictw,
- definitywne urządzenie (N-ctwo Wałbrzych 01.10.1967 – 30.09.1976; N-ctwo Głuszyca 01.10.1966 – 30.09.1976),
- I rewizja urządzenia lasu 01.10.1976 – 30.09.1986 dla całego nadleśnictwa,
- II rewizja urządzenia lasu 01.01.1989 – 31.12.1998 dla całego nadleśnictwa,
- III rewizja urządzenia lasu 01.01.1999 – 31.12.2008 dla całego nadleśnictwa,
- IV rewizja urządzenia lasu 01.01.2009 – 31.12.2018 dla całego nadleśnictwa,
- obecna V rewizja planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Wałbrzych (obruby: Wałbrzych i Głuszyca) wg stanu na 01.01.2019 r.

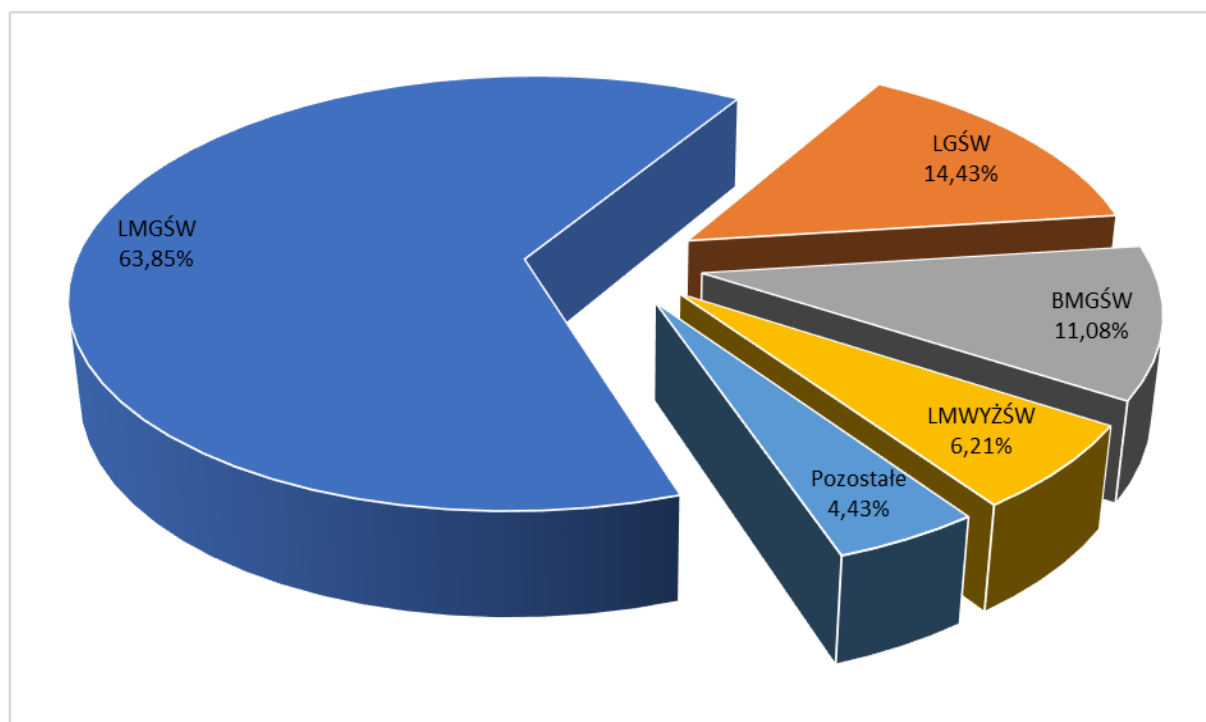
2.3. TYPY SIEDLISKOWE LASU.

Tab. 2. Zestawienie typów siedliskowych lasów w Nadleśnictwie Wałbrzych, wg stanu na 01.01.2019 r.:

Lp	Typ siedliskowy lasu	Obręby				Nadleśnictwo	
		Wałbrzych		Głuszycza		Nadleśnictwo	
		Pow.[ha]	Udział[%]	Pow.[ha]	Udział[%]		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	BMWYŻŚW	5,62	0,08	-	0,00	5,62	0,04
2	LMWYŻŚW	931,85	12,91	-	0,00	931,85	6,21
3	LWYŻŚW	292,95	4,06	-	0,00	292,95	1,95
4	LWYŻW	17,17	0,24	-	0,00	17,17	0,11
5	LŁWYŻ	15,33	0,21	-	0,00	15,33	0,10
6	BGŚW	5,62	0,08	67,12	0,86	72,74	0,48
7	BMGŚW	203,05	2,81	1460,09	18,74	1663,14	11,08
8	LMGŚW	4721,85	65,45	4857,42	62,34	9579,27	63,85
9	LMGW	2,81	0,04	54,80	0,70	57,61	0,38
10	LGŚW	920,31	12,75	1245,31	15,98	2165,62	14,43
11	LGW	87,37	1,21	91,92	1,18	179,29	1,19
12	LŁG	10,57	0,15	13,92	0,18	24,49	0,16
13	OLJG	1,08	0,01	1,21	0,02	2,29	0,02
Razem		7215,58	100,00	7791,79	100,00	15007,37	100,00

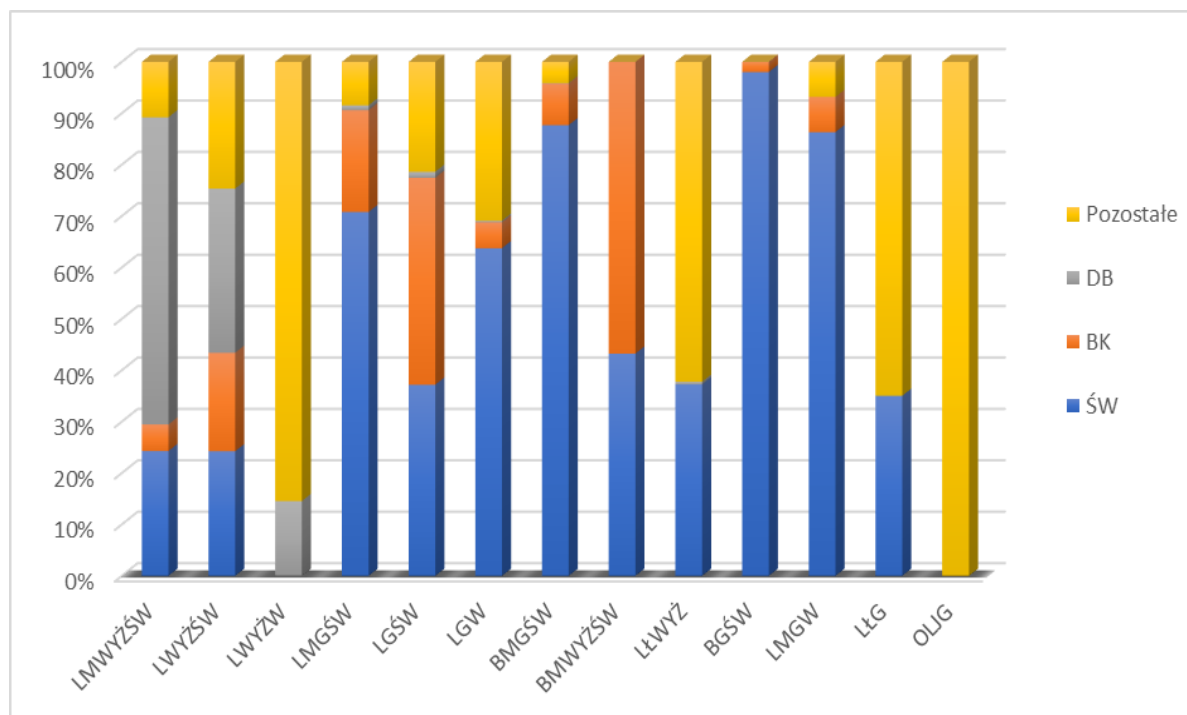
*grunty leśne zalesione i niezalesione

Ryc. 2. Struktura typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Wałbrzych:

2.4. STRUKTURA GATUNKOWA DRZEWOSTANÓW W TYPACH SIEDLISKOWYCH LASU.

Ryc. 3. i tab. 3. Na siedliskach górskich gatunkiem panującym jest świerk, na siedliskach wyżynnych największy jest udział dębu i świerka:

Cecha	Gatunek		
	ŚW	BK	DB
1	2	3	4
Udział powierzchniowy [%]	63,93	20,17	5,13
Udział miąższościowy [%]	70,55	15,87	4,99
Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	351	250	309
Przeciętny wiek [lat]	78	72	110

Wg stanu na	Przestoje na gruntach leśnych	Gr. leś. niezal.	Klasa wieku										Razem	
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	KO	KDO	grunty zal.	grunty zal. i niezal.
			1 – 20	21 – 40	41 – 60	61 – 80	81 – 100	101 - 120	121 – 140	>141				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Powierzchnia: ha /%													
1 I 2019 r.	-	60,42	1465,72	1362,97	2489,85	1567,87	1958,12	646,88	325,73	277,84	4344,30	507,67	14946,95	15007,37
	-	0,40	9,76	9,08	16,59	10,45	13,05	4,31	2,17	1,85	28,96	3,38	99,60	100,00
1 I 2009 r.	-	295,53	1034,40	1468,30	2663,09	2129,08	2985,74	1066,77	491,23	131,58	2059,79	482,18	14511,82	14807,35
	-	2,00	7,87	9,92	17,98	14,38	20,16	7,20	3,32	0,89	13,91	3,26	98,00	100,00
Różnica	-	-235,11	431,32	-105,33	-173,24	-561,21	-1027,62	-419,89	-165,5	146,26	2284,51	25,49	435,13	200,02
	-	-79,56%	41,70%	-7,17%	-6,51%	-26,36%	-34,42%	-39,36%	-33,69%	111,16%	110,91%	5,29%	3,00%	1,35%

2.6. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI NASIENNEJ.

- Wyłączone drzewostany nasienne: Nadleśnictwo Wałbrzych posiada 6 drzewostanów nasiennych wyłączonych (WDN) – tab. 5.:

5

- Gospodarcze drzewostany nasienne: Nadleśnictwo Wałbrzych posiada 43 drzewostanów nasiennych gospodarczych (GDN) – tab. 6.:

Gatunek	Obręb				Nadleśnictwo	
	Wałbrzych		Głuszyca			
	[ha]	[szt.]	[ha]	[szt.]	[ha]	[szt.]
1	2	3	4	5	6	7
sosna zwyczajna	5,99	1	-	-	5,99	1
modrzew europejski	1,95	1	-	-	1,95	1
świerk pospolity	58,78	11	48,90	6	107,68	17
buk pospolity	36,63	8	44,66	9	81,29	17
dąb szypułkowy	19,57	3	-	-	19,57	3
klon jawor	2,57	1	5,83	1	8,40	2
jesion wyniosły	-	-	6,38	1	6,38	1
brzoza brodawkowata	-	-	4,55	1	4,55	1
Razem	125,49	25	110,32	18	235,81	43

- Drzewa mateczne: w Nadleśnictwie Wałbrzych występuje 31 drzew matecznych.
- Uprawy pochodne: Nadleśnictwo Wałbrzych posiada wyznaczone 3 bloki upraw pochodnych o łącznej powierzchni 165,03 ha.
- Drzewostany zachowawcze i drzewa zachowawcze: w Nadleśnictwie Wałbrzych występują drzewa zachowawcze jodły pospolitej oraz wiązu górskiego.
- Powierzchnie badawcze: wg stanu na 01.01.2019 r. na terenie Nadleśnictwa Wałbrzych znajdują się dwie powierzchnie doświadczalne.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. „w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego”, Nadleśnictwo Wałbrzych, należy do 50-go i 70-go zwykłego i 71-go matecznego regionu pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego.

2. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW EKONOMICZNYCH NADLEŚNICTWA.

- Struktura gospodarcza regionu w znacznej mierze zależy od występujących uwarunkowań geograficznych (rzeźba terenu), komunikacyjnych oraz odległości od aglomeracji miejskich. Jest to region, na który dominujący wpływ ma znajdujące się w środku zasięgu terytorialnego miasto Wałbrzych oraz miasta Świebodzice i Boguszków Gorce. W mieście Wałbrzych zamieszkuje około 70% ogółu ludności znajdującej się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Poza regionem miejskim, pozostałe tereny nadleśnictwa charakteryzują się rolniczo-turystycznym zagospodarowaniem. Znajdujące się w zasięgu terytorialnym miejscowości Rzecznica, Walim, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój i Głuszyca mają wybitny charakter turystyczny zarówno w okresie letnim jak i zimowym.
- Wybrane czynniki mające wpływ na stopień trudności prowadzenia gospodarki leśnej takie jak udział lasowych i olsowych typów siedliskowych lasu, udział gatunków liściastych oraz udział I, II klasy wieku, drzewostanów w klasach odnowienia i do odnowienia są generalnie na relatywnie wyższym poziomie niż w RDLP Wrocław, czy w całych Lasach Państwowych. Do czynników wpływających na podniesienie trudności gospodarowania zaliczyć można:
 - drzewostany na gruntach porolnych, których powierzchnia wynosi 1276,43 ha, co stanowi 8,51% drzewostanów ogółem,
 - udział siedlisk wilgotnych i bagiennych 1,96 %, co utrudnia zadania w użytkowaniu i hodowli lasu,
 - udział drzewostanów w KO (28,95%) i KDO (3,36%),
 - bardzo długa granica polno-leśna.
- Zgodnie z Zarządzeniem Nr 90 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 grudnia 2014 roku w sprawie określenia terytorialnego zasięgu działania nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu powierzchnia zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Wałbrzych wynosi 395,65 km². Lasy Nadleśnictwa Wałbrzych składają się z 147 kompleksów leśnych. Z powierzchni gruntów nadleśnictwa wydzielonych zostało 19 enklaw śródleśnych gruntów obcych. Na terenie gruntów nadleśnictwa znajdują się również liczne półenklawy.

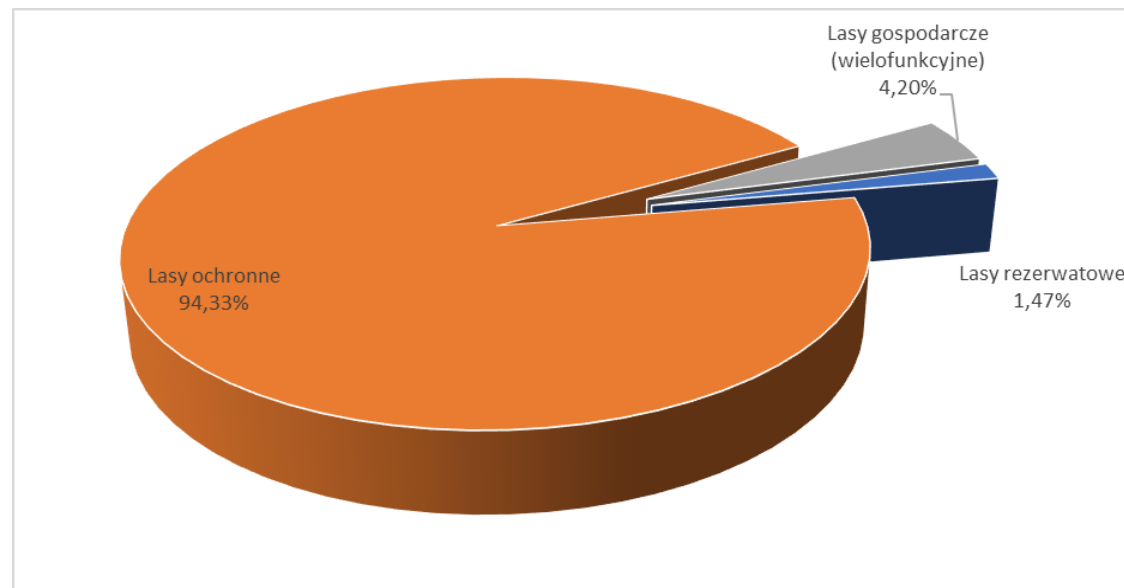
- Przez teren nadleśnictwa przebiegają cztery szlaki kolejowe zelektryfikowane. Sieć komunikacyjna z drogami asfaltowymi, na terenie zasięgu terytorialnego nadleśnictwa jest dobrze rozwinięta. Pod względem dostępności terenów leśnych należy uznać, że do głównych kompleksów leśnych na terenie działalności Nadleśnictwa Wałbrzych dostępność jest dobra. Oprócz głównych dróg krajowych i wojewódzkich, w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się szereg dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni asfaltowej łączących poszczególne wsie i małe miejscowości będące głównie w dobrym stanie technicznym. Drogi wywozowe na terenie lasów są dobrej jakości, jednak w dalszym ciągu wymagają modernizacji i dostosowania do potrzeb nadleśnictwa. Długość dróg, o szerokości powyżej 2 m, w Nadleśnictwie Wałbrzych wynosi 537,12 km.

3. Podział na grupy lasów.

Dla celów planowania urządzeniowego utworzono gospodarstwa na podstawie dominującej funkcji pełnionej przez las (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych). Poniżej zestawienie powierzchni wg głównych funkcji lasu – tab. 7.:

Lp.	Główna funkcja lasu	Obręb Wałbrzych		Obręb Głuszycza		Nadleśnictwo	
		Powierzchnia gruntów zales. i niezales. ha /%					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Lasy rezerwatowe	220,94	3,06	-	-	220,94	1,47
2	Lasy ochronne	6508,92	90,21	7647,71	98,12	14156,63	94,33
3	Lasy gospodarcze (wielofunkcyjne)	485,72	6,74	144,08	1,88	629,80	4,20
4	Razem	7215,58	100	7791,79	100	15007,37	100

Ryc. 4. Udział powierzchniowy wg głównych funkcji lasu:

Tab. 8. Podział na wiodące kategorie ochronności z podziałem na obręby i łącznie dla nadleśnictwa przedstawia się następująco:

Lp.	Kategoria lasu	Obręby		Nadleśnictwo	
		Wałbrzych	Głuszyca		
		Powierzchnia [ha] Miaższność [m ³]			% %
1	2	3	4	5	6
1	Rezerваты	220,94	-	220,94	1,47
		99845	-	99845	2,10
2	Lasy ochronne razem	6508,92	7647,71	14156,63	94,33
		2130420	2471257	4601677	96,76
	Trwale uszkodzone na skutek	638,53	-	638,53	4,25

- Gospodarstwo specjalne (S) – utworzono na 1 670,32 ha powierzchni leśnej nadleśnictwa, do którego kwalifikowano drzewostany pełniące funkcje specyficzne.

Lp.	Dominująca funkcja	Nadleśnictwa	
		ha /%	
1	2	3	4

- Gospodarstwo lasów ochronnych (O) – utworzono na 12 724,66 ha powierzchni leśnej nadleśnictwa. Gospodarstwo obejmuje lasy ochronne, z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.
- Gospodarstwo przerębowo-zrębowe (GPZ) – zaliczano tu wszystkie drzewostany w lasach gospodarczych, w których ze względu na typ siedliskowy lasu oraz TD i aktualny skład gatunkowy stosuje się przerębowo – zrębowy sposób zagospodarowania. Gospodarstwo przerębowo-zrębowe opisano na 612,39 ha powierzchni leśnej nadleśnictwa.

W planie na lata 2019-2028 dla Nadleśnictwa Wałbrzych nie tworzy się gospodarstw: zrębowego (GZ) oraz przerębowego (GP).

5. Etat użytkowania rębego i przedrębnego.

Na nadchodzące 10-lecie zaprojektowano użytki główne w wielkości 1 384 019 m³ brutto. Proponowana wielkość rozmiaru użytkowania przedrębnego dla Nadleśnictwa Wałbrzych w drzewostanach przewidzianych do użytkowania przedrębnego wynosi: 408 800 m³ brutto.

Tab. 10. Zestawienie łączne etatu użytków głównych dla Nadleśnictwa Wałbrzych przelicznik brutto/netto – współczynnik 0,8:

Kategoria cięć	Obręb Wałbrzych				Obręb Głuszycza				Nadleśnictwo			
	Powierzchnia		Miąższość grubizny		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia	
	ha		w m ³		ha		ha		ha		ha	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	cięcia* (manipulacyjna)	cięcia* (manipulacyjna)	cięcia* (manipulacyjna)	cięcia* (manipulacyjna)	brutto	netto	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Użytki rębne: A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	3047,07	976,85	411014	328921	3612,62	1084,10	513804	411076	6659,69	2060,95	924818	739997
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych	-	-	20551	16450	-	-	25690	20559	-	-	46241	37009
Łącznie użytki rębne ze spodziewanym przyrostem	3047,07	976,85	431565	345371	3612,62	1084,10	539494	431635	6659,69	2060,95	971059	777006
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego) 1. uprzątnięcie płazowin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. uprzątnięcie nasienników i	-	-	855	683	-	-	2748	2201	-	-	3603	2884

7. Zastosowane sposoby użytkowania rębnego

13

Tab. 11. W poszczególnych typach siedliskowych lasu przyjęto następujące rodzaje rębni:

Lp.	TSL	Rodzaj rębni
1	2	3
1	BMWYŻŚW	IV, II, III
2	LMWYŻŚW	IV, II, III
3	LWYŻŚW	IV, II, III
4	LWYŻW	IV, II, III
5	LŁWYŻ	IV, II, III
6	BGŚW	II, IV, III
7	BMGŚW	II, IV, III
8	LMGŚW	IV, II, III, I
9	LMGW	IV, II
10	LGŚW	IV, II, III
11	LGW	IV, II
12	LŁG	IV, II
13	OLJG	IV

8. Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu.

Zadania z zakresu prac hodowlanych – odnowienia, zalesienia, pielęgnowania lasu, melioracji agrotechnicznych i wodnych zostały ujęte we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego sporządzonych dla Nadleśnictwa Wałbrzych dla poszczególnych obrębów leśnych. Zestawienie zadań z zakresu hodowli lasu zostało przedstawione w poniższej tabeli spodziewanego rozmiaru prac z hodowli lasu w Nadleśnictwie Wałbrzych – tab. 12.

9. Formy ochrony przyrody na gruntach Nadleśnictwa Wałbrzych.

W granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Wałbrzych znajdują się:

- rezerwat przyrody:
 - „Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”,
- parki krajobrazowe:
 - Książański Park Krajobrazowy,
 - Park Krajobrazowy Gór Sowich,
 - Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich,
- obszary chronionego krajobrazu:
 - „Góry Bardzkie i Sowie”,
 - „Kopuły Chełmca”,
 - „Masyw Trójpgarbu”,
 - „Zawory”,
- obszary Natura 2000:
 - OZW Dobromierz PLH020034,
 - OZW Góry Kamienne PLH020038,
 - OZW Masyw Chełmca PLH020057,
 - OZW Ostoja Nietoperzy Gór Sowich PLH020071,
 - OZW Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020,
 - OSO Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie PLB020010.

Ponadto w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa zlokalizowanych jest 228 pomników przyrody, a także chronione gatunki roślin, zwierząt oraz grzybów. Szczegółowe omówienie walorów przyrodniczych Nadleśnictwa zawiera „Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Wałbrzych wg stanu na 01.01.2019 r.” stanowiący część planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Wałbrzych.

10. PORÓWNANIE POWIERZCHNI LEŚNEJ I ZASOBÓW DRZEWNYCH W KOLEJNYCH PLANACH URZĄDZANIA LASU.

Tab. 13.

Lp	WSKAŹNIK	Jedn.	Stan na					
			01. 10	01.10	01.01	01.01.	01.01.	01.01.
			1966r.	1976r.	1989 r.	1999 r.	2009r.	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha*	-	-	13951	14376	14807	15007
2	Zasoby miąższości	tys. m3	-	-	3963	4525	4609	4755
3	Przeciętna zasobność d-stanów na 1 ha w podklasach wieku							

- wzrost powierzchni leśnej zalesionej o **435,13** ha;
- wzrost powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia z 2059,79 ha wg stanu na 2009 r. do **4344,30** ha obecnie, oraz wzrost drzewostanów w KDO z 482,18 ha do **507,67** ha obecnie.
- zmiana przeciętnego wieku z 74 lat wg. stanu na 2009 r. do 80 lat obecnie.

11. Zestawienie planu urządzenia lasu.

Składniki planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Wałbrzych:

- Elaborat - ogólny opis lasów Nadleśnictwa
- Tabele - wykaz projektowanych ciec rębnych z zestawieniami tabelarycznymi dla Nadleśnictwa i obrębów leśnych
- Opisy taksacyjne lasów
- Program Ochrony Przyrody
- Prognoza Oddziaływania na Środowisko
- Materiały kartograficzne
- Materiały dla leśniczych.